راهبردهای حسابداری
سال اول، شماره دوم
صص ۵۸-۳۵

محافظه‌کاری در حسابداری و مروری جامع بر پژوهش‌های آن در ایران

معصومه مستخدم صادق[۱] ، جهانگیر رضوانی[۲]

چکیده

یکی از اجزای قابلیت اتکای اطلاعات، رعایت اصل" محافظه‌کاری" است که کمیته فنی استانداردهای حسابداری ایران، از آن به عنوان" اصل احتیاط" یاد می‌کند. محافظه‌کاری تاییدپذیری متفاوت برای شناسایی درآمدها و هزینه‌ها است که به کم نمایی سود و دارایی‌ها منجر می‌شود. بنابراین، اتخاذ سیاست محافظه‌کارانه با ارائه تصویری نامناسب از وضعیت مالی و قدرت سودآوری واحد تجاری؛ از یک طرف فشارها و تهدیدات ناشی از رقابت را کاهش می‌دهد و از طرف دیگر، به کاهش انتظارات سهامداران و سرمایه‌گذاران از عملکرد آتی واحد تجاری را منجر می‌گردد. مدیریت با ارزیابی منافع و مخارج اتخاذ رویکرد محافظه‌کارانه یا جسورانه، به دنبال حداکثر سازی ثروت ذینفعان خود است. به نظر می‌رسد با افزایش فشارهای رقابتی سطح محافظه‌کاری نیز افزایش یابد؛ ولی در مواقع نیاز به منابع مالی، سطح محافظه‌کاری کاهش یابد. در این مقاله به مفاهیم و تعاریف محافظه‌کاری، انواع محافظه‌کاری، دلایل و اهداف اندازه‌گیری محافظه‌کاری، روش‌های اندازه‌گیری محافظه‌کاری و پیامدهای محافظه‌کاری پرداخته شد و به منظور ارائه دید وسیع‌تر از مفهوم محافظه‌کاری، بیش از ۵۰ مقاله در این حوزه مورد بررسی قرار گرفت.

واژگان کلیدی: محافظه‌کاری، قابلیت اتکا، سهامداران.

---

[۱] کارشناس ارشد حسابداری
رایانامه: Masoomemostakhdem@gmail.com

[۲] کارشناس ارشد حسابداری
رایانامه: Jahangir.Rezvani@gmail.com

۱. مقدمه

"محافظه‌کاری" از ویژگی‌های بارز گزارشگری مالی است که از مدت‌ها قبل، با نظریه و عمل حسابداری درآمیخته است. محافظه‌کاری حداقل از ابتدای قرن بیستم تاکنون، ویژگی غالب و برجسته در عرصه حسابداری و گزارشگری مالی بوده است (مشایخ و نیکبخت، ۱۳۹۵). محافظه‌کاری مفهومی بحث برانگیز از شروع حسابداری تا به امروز می‌باشد و در عمل، برای حسابداری دارای نقش مهمی است. (هندریکسون، ۱۹۸۲). در طول سال‌ها با وجود آن‌که این اصل همواره مورد انتقاد قرار گرفته؛ ماندگار شده است و جالب‌تر آن‌که در طول سال‌های گذشته میزان استفاده از آن در اندازه‌گیری و گزارشگری مالی افزایش یافته است (مشایخی و همکاران، ۱۳۸۸). صورت‌های مالی، بخش اصلی فرآیند گزارشگری مالی را تشکیل می‌دهد. هدف گزارشگری مالی و مبانی حسابداری ایجاب می‌کند، اطلاعاتی که گزارشگری مالی فراهم می‌آورد، از ویژگی‌های معینی برخوردار باشد. کمیته تدوین استانداردهای حسابداری ایران (۱۳۸۹) در مفاهیم نظری گزارشگری مالی، محافظه‌کاری را به عنوان یکی از اجزای خصوصیات کیفی قابل اتکا بودن در نظر گرفته و به جای واژه "محافظه‌کاری"، از واژه "احتیاط" استفاده و آن را به شرح زیر تعریف کرده است: «احتیاط عبارت است از کاربرد درجه‌ای از مراقبت که در اعمال قضاوت برای برآوردهای حسابداری در شرایط ابهام مورد نیاز است؛ به گونه‌ای که درآمدها یا دارایی‌ها بیشتر از واقع و هزینه‌ها یا بدهی‌ها کمتر از واقع ارائه نشود» (هاشمی و همکاران، ۱۳۹۳). محافظه‌کاری یک میثاقی در گزارشگری مالی است و سطح احتیاط در شناسایی و اندازه‌گیری سود و دارایی را نشان می‌دهد (فروغی و عباسی، ۱۳۹۰).

۲. مفاهیم و تعاریف محافظه‌کاری

با توجه به این‌که عملکرد مدیریت به وسیله شاخص‌های حسابداری اندازه‌گیری می‌شود و از آن‌جایی که مسئولیت مدیران محدود بوده و در شرایط عادی دارای اطلاعات بیشتری نسبت به سهامداران می‌باشند؛ آنان انگیزه کافی برای افزایش سود غیر واقعی به وسیله استفاده از روش‌های حسابداری دارای انگیزه کافی هستند، تا بدین سان سیمای بهتری از عملکرد خود را به نمایش بگذارند. این امر نشان می‌دهد که چرا سهامداران به رعایت محافظه‌کاری در تعیین سود اهمیت می‌دهند. محافظه‌کاری به عنوان یکی از اصول محدودکننده حسابداری، سال‌هاست مورد استفاده قرار می‌گیرد و به رغم انتقادهای فراوان بر آن، همواره جایگاه خود را در میان سایر اصول

حسابداری حفظ کرد است؛ به طوری که می توان دوام و بقای محافظه‌کاری در مقابل انتقادهای وارده آن را در طول سالیان طولانی، گواهی بر مبانی بنیادین این اصل دانست (دیندار،۱۳۸۹).

محافظه کاری، حسابداری را به داشتن درجه بالایی از تایید برای شناخت اخبار خوب، مانند سود، در مقابل شناخت اخبار بد مانند زیان تعریف ملزم می‌کند. این تعریف، محافظه‌کاری حسابداری را از دیدگاه سود و زیان توصیف کند؛ اما تعریف دیگر، تعریف محافظه‌کاری حسابداری از دیدگاه ترازنامه است. بر اساس این دیدگاه، در مواردی که تردیدی واقعی در انتخاب بین دو یا چند روش گزارشگری وجود دارد، روشی باید انتخاب شود که دارای کمترین اثر مطلوب بر حقوق صاحبان سهام باشد. تعریف سوم درباره محافظه کاری، بر پایه دیدگاه ترکیبی ترازنامه و سود وزیان است. در دیدگاه سوم ، محافظه کاری حسابداری ، یک مفهوم حسابداری است که به کاهش سود انباشته گزارش شده از طریق شناخت دیرتر درآمد و شناخت سریع‌تر هزینه، ارزیابی پایین دارایی و ارزیابی بالای بدهی منجر می‌شود (بنی مهد و همکاران، ۱۳۹۲).

محافظه‌کاری سازوکاری انضباطی است که انگیزه‌های منفعت‌جویانه مدیران را مهار می‌کند و قدرت مدیران برای سرعت در افشای اخبار خوب و تاخیر در افشای اخبار بد را کاهش می دهد. هرچند بسیاری از حسابداران بر وجود محافظه‌کاری در تنظیم صورت های مالی توافق دارند؛ تعریفی جامع و مانع از آن ارائه نشده است. وجود با این در متون حسابداری دو خصوصیت عمده محافظه‌کاری مورد بررسی قرار گرفته است (شباهنگ، ۱۳۸۱):

نخست: جانبداری رو به پایین ارزش دفتری سرمایه نسبت به ارزش بازار آن است؛

دوم: گرایش به تسریع در شناسایی هزینه ها و تعویقِ شناخت درآمدها.

واتز و زیمرمن(۱۹۸۶) در تعریف محافظه‌کاری چنین نوشته‌اند:

"محافظه کاری"، یعنی این‌که حسابدار باید از بین ارزش‌های ممکن، برای دارایی ها کمترین ارزش و برای بدهی ها بیشترین ارزش را گزارش کند. درآمدها باید دیرتر شناسایی شوند، نه زودتر و هزینه‌ها باید زودتر شناسایی شوند، نه دیرتر (مرادی وهمکاران، ۱۳۹۰).

۳. انواع محافظه‌کاری

در ادبیات حسابداری دو نوع محافظه‌کاری تعریف شده است" محافظه‌کاری شرطی" و "محافظه‌کاری غیر شرطی".

محافظه‌کاری شرطی یا "به وقوع پیوسته"، محافظه‌کاری از دیدگاه سود و زیانی است و بدین معنی است که ارزش دفتری خالص دارایی‌ها در شرایط نامساعد کاهش می‌یابد، اما در شرایط

مساعد افزایش نمی‌یابد و در شناسایی سریع تر زیان ها نسبت بـه شناسـایی سـودها نمـود مـی‌یابـد؛ نمونه‌هایی از محافظه کاری شرطی، قاعده اقل بهای تمام شده یا ارزش بازار برای موجودی‌ها و بـه حساب دارایی یا به هزینه جاری منظور کردن مخـارج تعمیـر دارایـی‌هـای ثابـت مشـهود را شـامل می‌شود (بیور و رایان، ۲۰۰۵). محافظه کاری غیرشرطی یا پیش‌بینی شده، محافظه کاری از دیـدگاه ترازنامه‌ای است که منعکس کننده تمایل به ارائه کم‌تـر از واقـع ارزش دفتـری خـالص دارایـی هـا نسـبت بـه ارزش بـازار آن‌هـا اسـت. محافظـه کـاری غیرشـرطی بـه اعمـال روش‌هـای حسـابداری محافظه کارانه در مرحله شناخت و ثبت اولیه دارایی‌هـا و بـدهی‌هـا اشـاره دارد. ایـن نـوع محافظـه کاری، از اخبار و اطلاعات و شرایط موجود در لحظه ثبت و شـناخت اولیـه دارایـی‌هـا و بـدهی‌هـا مستقل است و فقط از الزامات استانداردها و اصول پذیرفته شده حسـابداری نشـأت مـی گیـرد. بـه هزینه بردن مخارج تحقیق و توسعه، استفاده از روش‌های تسریعی استهلاک، و روش اولین صـادره از آخرین وارده در ارزشیابی موجودی‌ها، مثال‌هـایی از محافظـه کـاری غیرشـرطی هسـتند (بـال و شیواکومار، ۲۰۰۵).

۴. دلایل واهداف اندازه‌گیری محافظه‌کاری

رسوایی‌های بزرگ مالی اخیر در سطح جهان، از انرون و ورلدکام در آمریکا تا پارلامات در اروپا، سبب شده است که انگشت اتهام به سمت گزارشگری مالی نشانه رود. صورت‌های مالی، هسته اصلی فرآیند گزارشگری مالی را تشکیل می‌دهند. صورت‌های مالی و در راس آن‌ها صورت سود و زیان (رقم سود خالص) در کانون توجه سرمایه‌گذاران قرار دارد. در سال‌های اخیر مبحث کیفیت سودگزارش شده مورد توجه بسیاری از محققان قرارگرفته است. یکی از جنبه‌های کیفیت سود محافظه‌کاری است؛ بدان معنا که هر چه محافظه‌کاری سود بیشتر باشد، کیفیت آن بالاتر است (دچو و همکاران، ۲۰۰۹).

هندریکسن و ونبردا (۱۹۹۲) در " کتاب تئوری حسابداری " سه دلیل محافظه کاری آورده‌اند: نخست این‌که گرایش حسابداران به بدبینی برای جبران خوش‌بینی بیش از حد مدیران و مالکان ضروری است. معمولا مالکان واحدهای تجاری، نسبت به تجارتشان خوش‌بین هستند. این خوش‌بینی هم در انتخاب اقلام و هم در تاکید بر اقلام، در گزارش‌های حسابداری نشان داده می‌شود بر در اثر فشار بستانکاران و سایر استفاده کنندگان از گزارش‌های مالی، حسابداران سده نوزدهم به طور مداوم برای خودداری از انعکاس این خوش‌بینی در گزارش‌هایشان تحت فشار بوده‌اند. از این‌رو، بسیاری از اصول سنتی حسابداری بر محافظه‌کاری مبتنی بوده و بسیاری از این مفاهیم در حسابداری امروز هم نفوذ کرده‌اند.

دوم این‌که، بیش‌نمایی سود و ارزشیابی‌ها، نسبت به کم‌نمایی آن‌ها، برای تجارت و مالکان آن خطرناک‌تر است؛ بدین معنی که پیامد زیان یا ورشکستگی از پیامد سود بسیار جدی‌تر است. بنابراین، چنین استدلال می‌شود که وقتی پیامد متفاوت است؛ دلیلی وجود ندارد که قواعد اندازه‌گیری و شناسایی زیان‌ها و سودها مشابه باشد. پیش فرضِ مبنای این استدلال آن است که حسابدار برای ارزیابی ریسک، نسبت به سرمایه‌گذار یا اعتبار دهنده، موقعیت بهتری دارد. با این حال، ارزیابی ریسک و پذیرش یا گریز از آن، قضاوتی ذهنی است که نمی تواند توسط حسابدار انجام شود. به جای به کار بردن محافظه‌کاری، باید هدف گزارش‌های مالی فراهم کردن اطلاعات مناسبی باشد که به استفاده‌کنندگان اجازه دهد خودشان ریسک را ارزیابی کنند.

سوم این‌که، بر این فرض مبتنی است که حسابدار نسبت به سرمایه‌گذاران و اعتبار دهندگان به اطلاعات بیشتری دسترسی دارد و حسابدار، هنگام حسابرسی، با دو نوع ریسک رو به رو می‌شود: از یک سو، این ریسک وجود دارد که ممکن است آنچه گزارش شده، بعدا نادرست از آب درآید؛ از سوی دیگر، این ریسک وجود دارد که ممکن است آنچه گزارش نشده، بعدا درست از آب درآید. محافظه‌کاری بدین مفهوم است که تاوان افشا از عدم افشا بیشتر است. ایراد این شیوه آن است که شواهدی اساسی مبنی بر این‌که پیامد کدام یک از ریسک‌ها از دیگری بیشتر است، وجود ندارد تا بتوان این جانبداری در گزارش‌های حسابداری را توجیه کرد. حسابدار باید تا آن‌جا که ممکن است برای ایجاد تعادل میان این دو ریسک تلاش کند و هر جا که ممکن است اطلاعاتی برای ارزیابی مناسب ریسک فراهم کند.

از دیدگاه این دو اندیشمند، محافظه‌کاری، در بهترین حالت روشی ضعیف برای برخورد با ابهام در ارزشیابی دارایی‌ها و اندازه‌گیری سود است و در بدترین حالت، به داده‌های حسابداری کاملا دستکاری شده منجر می‌شود. خطر اصلی این است که چون محافظه‌کاری روشی خام است، آثار آن ناپایدار است. بنابراین، داده‌هایی که به صورت محافظه‌کارانه گزارش می‌شود، حتی توسط آگاه‌ترین خوانندگان نمی‌تواند به درستی تفسیر شود. محافظه‌کاری با هدف افشای همه اطلاعات مربوط و همچنین ثبات رویه در تضاد است. همچنین ممکن است به از بین رفتن قابلیت مقایسه منجر شود؛ زیرا؟ استانداردهای یکنواختی برای کاربرد آن وجود ندارد. بدین ترتیب، هندریکسن و ونبردا بر این باورند که محافظه‌کاری در تئوری حسابداری جایگاهی ندارد. کم‌نمایی آگاهانه می‌تواند به تصمیم‌گیری‌های ضعیف منجر شود؛ همان‌گونه که بیش‌نمایی به چنین امری منجر می‌شود (عمارلو و آزاد، ۱۳۹۲).

۵. روش‌های اندازه‌گیری محافظه‌کاری

پژوهشگران از سه معیار برای ارزیابی محافظه‌کاری استفاده می‌کنند:

- معیار خالص دارایی؛
- معیار اقلام تعهدی؛
- معیار رابطه سود و بازده سهم.

۱. معیار خالص دارایی‌ها:

خالص دارایی‌ها در هر دوره تغییر می‌کند؛ ولی همه این تغییرات در حساب‌ها ثبت نمی شود. طبق محافظه‌کاری، افزایش در ارزش دارایی‌ها (سود غیرعملیاتی) که اثبات پذیر نباشند، ثبت نمی‌شوند؛ در حالی که کاهش در ارزش دارایی‌ها با همان میزان از اثبات پذیری ثبت می‌شوند. نتیجه این که خالص دارایی‌ها از واقع (ارزش بازار) کمتر گزارش می‌شود. بیور و رایان(۲۰۰۰)، محافظه‌کاری را با استفاده از نسبت‌های ارزش دفتری به ارزش بازار اندازه‌گیری کرده‌اند. شرکت‌هایی که محافظه کار هستند، خالص دارایی‌ها و نسبت‌های ارزش دفتری به ارزش بازار کمتری گزارش می‌کنند.

۲.معیار اقلام تعهدی

گیولی و هاین(۲۰۰۰)، پیشنهاد می کنند که علامت بزرگی اقلام تعهدی که در طول زمان انباشته می‌شود، معیاری از محافظه‌کاری هستند برای شرکت‌هایی که در وضعیت ثبات، بدون رشد، دارای حسابداری بی‌طرف هستند، سود به سمت وجه نقد و اقلام تعهدی آن دوره به سمت صفر گرایش پیدا می‌کنند، منفی بودن اقلام تعهدی به صورت مرسوم در میان شرکت‌ها در طول یک دوره زمانی طولانی نشانگر محافظه‌کاری است؛ در حالی که نرخ انباشتگی اقلام تعهدی منفی، نشانگر تغییر در درجه محافظه‌کاری در طول زمان است (گیولی و هاین، ۲۰۰۰).

۳. معیار رابطه سود و بازده سهام

قیمت بازار سهام تمایل دارند تغییرات در ارزش دارایی‌ها، شامل سود غیرعملیاتی در زمانی منعکس شود که این تغییرات اتفاق می‌افتند. محافظه‌کاری پیش بینی می‌کند که زیان‌های غیرعملیاتی حسابداری به موقع ثبت می شوند و سودهای غیرعملیاتی زودتر منعکس می شود. باسو(۱۹۹۷)، پیش بینی می‌کند که بازده سهم و سود، زیان‌های غیرعملیاتی را در یک دوره گزارش می‌کنند؛ ولی بازده سهم سود غیرعملیاتی را زودتر از سود منعکس می کند (رحمانی و علی آبادی،۱۳۹۲).

۶. پیامدهای محافظه‌کاری

هیات استانداردهای حسابداری مالی در سال های اخیر کوشیده است گزارشگری مالی را از محافظه کاری دور سازد و به سوی بی‌طرفی بکشاند. بیانیه شماره ۲ مفاهیم بنیادی حسابداری، درباره کاربرد محافظه کاری هشدار داده بود؛ ولی کنار گذاشتن آن در بیانیه شماره ۸ نشانگر دگرگونی با اهمیتی در دیدگاه استانداردگذاران گزارشگری مالی است (راچ و تیلور، ۲۰۱۱).

برخی پژوهشگران بر این باورند که حرکت به سوی بی‌طرفی، برای گزارشگری مالی و کیفیت اطلاعات زیانبار خواهد بود (واتز،۲۰۰۳، لافوند و واتز، ۲۰۰۸). با وجود این، بررسی پژوهشگرانی دیگر نشان می‌دهد که ممکن است محافظه‌کاری، کیفیت گزارشگری مالی و کیفیت اطلاعات را خدشه دار کند (گیوای و ورچیا ۲۰۰۶، گیگلر و همکاران، ۲۰۰۹).

۷. پژوهش‌های مرتبط با محافظه‌کاری در ایران

رضازاده و آزاد (۱۳۸۷)، رابطه بین عدم تقارن اطلاعاتی و محافظه‌کاری درگزارشگری مالی طی سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۵ را مورد بررسی قرار دادند. پژوهش آن‌ها حاکی از رابطه مثبت و معنادار میان عدم تقارن اطلاعاتی بین سرمایه‌گذاران و سطح محافظه‌کاری اعمال شده در صورت‌های مالی بود. کردستانی و حدادی(۱۳۸۸)، بررسی رابطه بین محافظه‌کاری در حسابداری و هزینه سرمایه را طی بازه زمانی ۱۳۸۶ تا ۱۳۸۷، شامل ۸۶ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران را مورد آزمون قرار دادند، نتیجه پژوهش نشان دهنده این بود که بین سرمایه انسانی براساس پرتفوی شرکت‌ها و محافظه کاری بر مبنای عدم تقارن زمانی سود رابطه منفی وجود دارد و همچنین بین هزینه سرمایه و محافظه‌کاری بر مبنای نسبت ارزش بازار به ارزش دفتری سهام، رابطه مثبت معناداری وجود دارد. ابراهیمی کردلر و شهریاری(۱۳۸۸)، با بررسی رابطه بین هزینه‌های سیاسی و محافظه‌کاری (فرضیه سیاسی) در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۵، دریافتند که بین اندازه و شدت سرمایه‌گذاری با محافظه‌کاری یک رابطه منفی و بین درجه رقابت در صنعت و مالکیت دولتی با محافظه‌کاری، رابطه مثبت وجود دارد. مشایخی و همکاران(۱۳۸۸)، در پژوهشی تأثیر محافظه‌کاری، حسابداری بر پایداری و توزیع سود طی سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۵، مورد بررسی قرار دادند و به این نتیجه رسیدند که پایداری سود همزمان با افزایش میزان محافظه‌کاری کاهش می‌یابد. کنگرلوئی و بایزیدی(۱۳۸۹) بررسی رابطه بین مسئولیت پذیری اجتماعی و تعهد سازمانی با محافظه کاری در گزارشگری مالی شرکت‌های پذیرفته شده بورس اوراق بهادار تهران توسط داده‌های ۱۱۵ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در دوره زمانی ۱۳۸۱- ۱۳۸۷ را مورد آزمون قرار دادند. نتایج نشان داد

مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت، دارای بیشترین قدرت توضیح‌دهندگی برای محافظه‌کاری است. پورحیدری و غفارلو(۱۳۹۰)، در پژوهشی تأمین مالی و تغییرات سطح محافظه‌کاری مشروط حسابداری در سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۸ را مورد بررسی قرار دادند؛ نتایج نشان داد شرکت‌هایی که ازطریق بدهی‌های بلندمدت تأمین مالی می‌کنند، بر خلاف انتظار، نه در دوره تأمین مالی و نه در دوره قبل از آن، سطح محافظه کاری مشروط را کاهش نمی‌دهند. مجتهدزاد و فرشی(۱۳۹۱)، در پژوهشی با عنوان بررسی رابطه محافظه‌کاری حسابداری و تصمیمات سرمایه‌گذاری مدیران در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره زمانی ۱۳۸۷ تا۱۳۸۸ از صورت‌های مالی حسابرسی شده ۹۹ شرکت به این نتیجه رسیدند که بین معیار عدم تقارن در شناسایی به هنگام برای اندازه‌گیری محافظه کاری با سودآوری آتی رابطه منفی وجود دارد. ایزدی نیا و مقصودی(۱۳۹۱)، تاثیر کیفیت افشا بر رابطه بین محافظه‌کاری و هزینه سرمایه سهام عادی را با استفاده از اطلاعات ۹۰ شرکت؛ در بازه زمانی ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۹ مورد بررسی قرار دادند. نتایج پژوهش نشان داد بین محافظه‌کاری و کیفیت افشا اطلاعات با هزینه سرمایه سهام عادی، رابطه معکوس وجود دارد. همچنین در شرکت‌هایی که کیفیت افشا اطلاعات پایینی دارند، محافظه‌کاری اهرمی مناسب برای کاهش هزینه سرمایه سهام عادی است. انصاری و همکاران (۱۳۹۲)، در پژوهشی با عنوان بررسی تاثیر محافظه‌کاری بر مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی، مدیریت واقعی سود وسطح کلی مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در نمونه‌ای شامل ۱۳۵ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰؛ به این نتیجه دست یافتند که یک رابطه منفی میان محافظه‌کاری و مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی، رابطه‌ای منفی و میان محافظه‌کاری و مدیریت واقعی سود رابطه‌ای مثبت وجود دارد. رحیمیان و ابراهیمی میمند (۱۳۹۲)، در پژوهش خود رابطه بین کیفیت افشا و محافظه کاری در بورس اوراق بهادار تهران را مورد مطالعه قرار دادند. در این پژوهش از داده های مربوط به ۱۰۲ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در دوره زمانی۱۳۸۴-۱۳۸۹ بهره گرفتند. نتایج حاکی از آن بود که بین کیفیت افشا و سطح اقلام تعهدی اختیاری رابطه منفی و معنادار و بین کیفیت افشا و محافظه کاری مشروط رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. هم‌چنین نتایج نشان داد که با افزایش کیفیت افشای اطلاعات، میزان محافظه کاری نامشروط کاهش می‌یابد. فخاری و رسولی (۱۳۹۲)، در پژوهشی تحت عنوان بررسی اثر محافظه‌کاری و کیفیت اقلام تعهدی بر کارایی سرمایه‌گذاری، داده های ۱۱۱ شرکت، طی سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۸ را مورد آزمون قرار دادند؛ نتایج آزمون نشان داد که اعمال محافظه‌کاری، کارایی سرمایه‌گذاری شرکت‌ها را افزایش

داده اما میان کیفیت اقلام تعهدی و کارایی سرمایه‌گذاری ارتباط معناداری وجود ندارد. خدادای و همکاران (۱۳۹۲)، تاثیر به موقع بودن و محافظه‌کاری بر محتوای اطلاعاتی سود را برای ۱۹۱ شرکت پذیرفته شده در بورس تهران، طی دوره زمانی ۱۳۸۰تا ۱۳۸۸ بررسی کردند، نتایج مطالعه آن‌ها نشان می‌دهم، شرکت‌هایی که در سطح بالایی از به موقع بودن سود قرار دارند، از محتوای اطلاعاتی سود بالاتری برخوردارند؛ در حالی‌که شرکت‌هایی که محافظه‌کاری بالایی را در سود لحاظ می‌کنند، محتوای اطلاعاتی سود پایین‌تری دارند. رحمانی و علی آبادی(۱۳۹۲)، در پژوهش خود با عنوان قیمت‌گذاری محافظه کاری، ۱۰۶ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۸ را مورد آزمون قرار دادند، بر اساس نتایج پژوهش بین بازده غیرمنتظره سهام و خبر سود رابطه غیر خطی معنا داری وجود دارد؛ ولی رابطه‌ای برای تعدیلات سنواتی مشاهده نشد و همچنین به ازای یک شوک منفی در جریان‌های نقدی در مقایسه با یک شوک مثبت، سهم بزرگ‌تری از کل شوک در سود جاری شناسایی شد. مهرآذین و عباس نژاد (۱۳۹۲)، در پژوهش خود با عنوان اثر محافظه‌کاری و افشا بر هزینه سرمایه سهام عادی ، داده‌های مربوط به ۷۰ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، برای دوره زمانی۱۳۸۴تا ۱۳۸۸را مورد تجزیه و تحلیل رگرسیونی قراردادند، یافته‌های از پژوهش آن‌ها گویای وجود رابطه معکوس و معنادار بین محافظه‌کاری و هزینه سرمایه دارد. از سوی دیگر، یافته‌ها نشان داد، رابطه بین افشا و هزینه سرمایه نیز به صورت معناداری معکوس می باشد. افزون براین، نتایج بررسی رابطه بین محافظه‌کاری و هزینه سرمایه، مشخص کرد که رابطه این دو در شرایط عدم کفایت افشا، افزایش می‌یابد. بهارمقدم و سالاری (۱۳۹۲)، در پژوهشی ارتباط بین استهلاک حسابداری و اسنهلاک اقتصادی و نقش گزارشگری محافظه‌کارانه استهلاک در ارائه اطلاعات نهایی طی بازه زمانی۱۳۸۰ الی ۱۳۸۹ را مورد بررسی قرار دادند. نتایج پژوهش نشان داد بین استهلاک حسابداری و جریان های نقدی جاری ارتباط معناداری وجود ندارد؛ اما ارتباط بین استهلاک و جریان های نقدی آتی منفی و معنادار است. بولو و فلاح برندق (۱۳۹۲)، رابطه محافظه‌کاری و بازده غیرعادی کوتاه مدت سهام عرضه‌های عمومی اولیه با تاکید بر نقش مدل‌های عدم تقارن اطلاعاتی در قلمرو زمانی ۱۳۸۲ تا ۱۳۹۱ را مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان داد رابطه بین محافظه‌کاری و بازده غیرعادی کوتاه مدت سهام عرضه‌های عمومی اولیه معنادار و معکوس می‌باشد. به عبارت دیگر، با افزایش میزان محافظه‌کاری، تاییدپذیری اطلاعات ارائه شده افزایش یافته و با کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بین ذینفعان درگیر در فرایند عرضه‌های عمومی اولیه، بازده غیرعادی کوتاه مدت این سهام کاهش می‌یابد. از طرف دیگر، رابطه بین محافظه‌کاری و بازده غیرعادی کوتاه مدت در

شرکت های با سطح بالای عدم تقارن اطلاعاتی نسبت به شرکت‌های با سطح پایین عدم تقارن اطلاعاتی، قوی‌تر است. ملکیان و عبدی پور (۱۳۹۳)، رابطه بین تغییر موسسه حسابرسی و گزارشگری سودهای محافظه کارانه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران با اطلاعات ۳۶ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره زمانی ۱۳۸۴-۱۳۸۹ را مورد بررسی قرار دادند. نتایج تحقیق حاکی از وجود رابطه مستقیم و معنادار بین تغییر موسسه حسابرسی و گزارشگری سودهای محافظه‌کارانه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. در مجموع، یافته‌های تحقیق بیانگر این است که تغییر موسسه حسابرسی موجب افزایش سطح محافظه‌کاری در سودهای گزارش شده شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌شود.

ستایش و روستا (۱۳۹۳)، در پژوهشی، بررسی ارتباط بین محافظه‌کاری و کارایی مالی شرکت‌های بازار بورس اوراق بهادار تهران به وسیله تحلیل پوششی داده‌ها کارایی برتر براساس ۱۲۳ شرکت طی سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۹۰ را مورد آزمون قرار دادند. نتایج بیانگر آن بود که بین گروه‌های با حد بالا و پایین در نمرات کارایی از لحاظ محافظه‌کاری سود و زیانی و ترکیبی تفاوت معناداری وجود ندارد. خدامی‌پور و تاج الدینی (۱۳۹۳)، در پژوهش خود به بررسی تأثیر محافظه‌کاری حسابداری بر شیو ه تأمین مالی شرکت‌ها و گرایش به نگهداری وجه نقد، بر اساس داده‌های فصلی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰، به شیوه سری زمانی برای هر شرکت پرداختند. نتایج حاکی از آن بود که گرایش به نگهداری وجه نقد با دیدگاه تحریف اطلاعات مطابقت داشته و شرکت‌های با محافظه کاری حسابداری بیشتر، به نگهداری وجه نقد بیشتری نیز گرایش دارند. علاوه بر این، اگر چه بین محافظه‌کاری حسابداری و شیوه‌های تأمین مالی رابطه معناداری وجود دارد؛ از معناداری کل برخوردار بوده؛ اما به علت استفاده بیش‌تر از بدهی برای تأمین مالی در شرکت‌ها، امکان بررسی نوع رابطه وجود نداشت.

میاوقی و الهی رودپشتی(۱۳۹۳)، در پژوهش خود، بررسی اثر محافظه‌کاری بر ارزش بازار وجه نقد نگهداری شده را بررسی کردند. در این پژوهش، ۹۴ شرکت طی دوره زمانی ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۱ از بین شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران انتخاب شدند. نتایج نشان داد که محافظه‌کاری، ارزش بازار یک ریال اضافی در وجه نقد نگهداری شده را افزایش می‌دهد. وکیلی فرد و مران جوری(۱۳۹۳)، رابطه بین دوره تصدی حسابرس و محافظه کاری حسابداری در ایران را طی بازه زمانی ۱۳۸۵ تا۱۳۸۹ مورد مطالعه قرار دادند. نتایج آزمون فرضیه پژوهش نشان

داد که بین دوره تصدی حسابرس و محافظه کاری حسابداری در کلیه شرکت‌های مورد مطالعه رابطه مثبت معناداری وجود دارد. رامشه و ملانظری (۱۳۹۳)، در پژوهشی با عنوان بیش اطمینانی مدیریت و محافظه کاری حسابداری، ۶۲ شرکت طی بازه ۱۳۷۸ تا ۱۳۹۱ را مورد بررسی قرار دادند، نتایج حاکی از آن بود که بین محافظه کاری شرطی و غیرشرطی با بیش اطمینانی مدیریت رابطه‌ای منفی و معنادار وجود دارد. هاشمی و همکاران (۱۳۹۳)، تأثیر احتیاط مدیریتی بر عملکرد عملیاتی و محافظه کاری حسابداری را در سال‌های ۱۳۸۲ تا ۱۳۹۱ را بررسی کردند. نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش نشان داد که احتیاط مدیریتی دارای تأثیر مثبت بر بازده دارایی‌ها و حاشیه سود عملیاتی است و وجود احتیاط مدیریتی، موجب کاهش محافظه‌کاری حسابداری می‌شود. نتایج پژوهش همچنین حاکی از آن است که بین احتیاط مدیریتی و بازده حقوق صاحبان سهام، رابطه معناداری وجود ندارد.

مهرانی و سیدی (۱۳۹۳) در پژوهشی با عنوان تاثیر مالیات بر درآمد و حسابداری محافظه‌کارانه، ۷۶ شرکت طی بازه زمانی ۱۳۸۱ تا۱۳۹۰ را مورد بررسی قرار دادند. نتایج حاکی از آن بود که بین مالیات ابزاری و محافظه کاری در شرکت‌ها رابطه قوی‌تری وجود دارد. با این حال، بین مالیات تشخیصی و محافظه‌کاری در این شرکت‌ها رابطه‌ای مشاهده نشد. واعظ و رشیدی باغی (۱۳۹۳)، در پژوهشی با عنوان تاثیر ساختار مالکیتی بر ارتباط بین محافظه‌کاری حسابداری و کارایی سرمایه‌گذاری، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران برای دوره زمانی ۱۳۸۴ تا۱۳۹۰مورد بررسی قرار دادند. نتایج پژوهش نشان داد که بین محافظه‌کاری حسابداری و کارایی سرمایه‌گذاری در هر دو حالت بزرگ‌تر بودن سرمایه‌گذاری نسبت به ارزش خالص سرمایه داخلی و کوچک‌تر بودن سرمایه‌گذاری نسبت به ارزش خالص سرمایه داخلی؛ رابطه معناداری وجود دارد؛ اما ارتباط بین محافظه‌کاری و کارایی سرمایه‌گذاری با توجه به سطوح مالکیت نهادی و مالکیت مدیریتی تایید نگردید. سجادی و همکاران (۱۳۹۴)، انحراف مقطعی در عدم تقارن زمانی جریان‌های نقد عملیاتی و تأثیر آن را بر محافظه‌کاری شرطی با استفاده از داده‌های ۱۲۰ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در سال های ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۰ مورد آزمون قرار دادند، در این پژوهش با توجه به اخبار بد و خوب، نشان داده شد عدم تقارن جریان‌های نقد عملیاتی به طور مقطعی با متغیرهای چرخه عمر شرکت (اندازه، عمر، رشد و مخارج سرمایه ای) تفاوت دارد . نتایج نشان داد در مراحل اولیه چرخه عمر شرکت، محافظه‌کاری بیشتر است. خدامی‌پور و همکاران(۱۳۹۴)، در پژوهش خود به بررسی تأثیر اطمینان بیش از حد مدیریت بر محافظه کاری، با در نظر گرفتن نظارت بیرونی پرداختند به همین منظور ۱۹۷ شرکت

پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره زمانی ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۱، مورد آزمون قرار گرفتند؛ نتایج نشان داد هر یک از مقیاس‌های به کار رفته برای اطمینان بیش از حد مدیریت، بر هر دو نوع محافظه کاری مشروط و نامشروط اثر منفی معنادار می‌گذارد. نمازی و کاشانی‌پور(۱۳۹۴)، در پژوهش خود رابطه بین محافظه‌کاری در گزارشگری مالی و نقدشوندگی سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران را مورد مطالعه قرار دادند. در این جهت، ۱۰۶ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در دوره زمانی ۱۳۷۹ تا۱۳۹۰، بررسی شدند. یافته‌های پژوهش نشان داد در دوره مطالعه، بین محافظه‌کاری و معیارهای مستقیم نقدشوندگی شامل حجم نسبی معاملات و عمق ریالی نسبی رابطهٔ مثبت و بین محافظه‌کاری و معیارهای معکوسِ نقدشوندگی مانند شکاف مطلق و نسبی قیمت پیشنهادی خریدوفروش سهام، رابطه منفی وجود دارد. همچنین نتایج نشان داد با توجه به ضریب تعیین تعدیل شده، اثر محافظه کاری بر معیارهای معاملاتی، به ویژه تعداد روزهای معاملاتی نسبت به معیارهای اطلاعاتی بیشتر است.

یوسف زاده وشریفی پور (۱۳۹۴)، در پژوهشی تحت عنوان بررسی تاثیر دشواری پیش بینی و تامین مالی خارجی بر رابطه بین محافظه‌کاری و خطای پیش بینی مدیریت؛ اطلاعات مالی مربوط به ۱۴۷ شرکت بورسی در دوره زمانی ۱۳۸۱تا ۱۳۹۳ را جمع‌آوری کردند. نتایج پژوهش حاکی از آن بود که هنگام تامین مالی خارجی، تاثیر منفی محافظه‌کاری بر خطای پیش‌بینی سود تشدید می‌گردد سرلک و کلوانی (۱۳۹۴)، رابطه بین انواع مالکیت نهادی و محافظه‌کاری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران را، در بازه زمانی ۱۰ ساله ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۲ و اطلاعات مربوط به ۳۹ شرکت را مورد بررسی قرار دادند؛ نتایج حاکی از آن بود که بین مالکیت نهادی مستقل با افق سرمایه‌گذاری بلند مدت و محافظه‌کاری، مالکیت نهادی وابسته با افق سرمایه‌گذاری بلندمدت و محافظه‌کاری هیچ گونه رابطه معناداری و نیز مالکیت نهادی با افق سرمایه‌گذاری کوتاه مدت و محافظه‌کاری وجود ندارد. قالیباف اصل و همکاران (۱۳۹۴)، در پژوهش خود با عنوان محافظه‌کاری شرطی و انعطاف‌پذیری مالی، داده‌های ۸۰ شرکت پذیرفته شده در بوررس را مورد مطالعه قرار دادند؛ نتایج پژوهش نشان داد میان محافظه‌کاری شرطی و انعطاف‌پذیری مالی رابطه معناداری وجود ندارد.

کردستانی و خلیلی (۱۳۹۴) در پژوهشی تحت عنوان رابطه محافظه‌کاری سود و محافظه‌کاری ترازنامه، داده‌های مربوط به ۸۰ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در سال‌های ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۰ را مورد بررسی قرار دادند؛ نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد برای کلیه دوره‌های مورد

بررسی، سود محافظه‌کارانه نیست و بین محافظه‌کاری سود و محافظه‌کاری اقلام تعهدی با محافظه‌کاری ترازنامه رابطه منفی وجود دارد، همچنین محافظه‌کاری جریان‌های نقدی عملیاتی با محافظه‌کاری ترازنامه رابطه ندارد. برزنده و قاسمی (۱۳۹۴) رابطه بین خالص دارایی‌های عملیاتی و محافظه‌کاری حسابداری را مورد پژوهش قرار دادند. برای انجام این پژوهش داده‌های ۱۳۰ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی سال های ۱۳۸۶ تا۱۳۹۰ مورد آزمون قرار دادند، یافته‌های تجربی پژوهش حاکی از آن بود که بین خالص دارایی‌های سرمایه در گردش و محافظه‌کاری و همچنین بین دارایی‌های عملیاتی غیرجاری و محافظه‌کاری یک رابطه معنادار و منفی وجود دارد. علاوه بر این، نتایج نشان داد که بین اهرم، رشد و بازده دارایی‌ها با محافظه کاری یک رابطه معنادار و منفی وجود دارد.

مهربانی و همکاران (۱۳۹۴)، بررسی ویژگی‌های هیأت مدیره بر محافظه‌کاری حسابداری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران را به وسیله داده‌های ۱۱۵ شرکت به روش غربالگری برای سال‌های ۱۳۸۸ الی ۱۳۹۱ مورد آزمون قرار دادند. یافته‌های پژوهش حاکی از وجود رابطه مستقیم و معنادار بین دوگانگی وظیفه مدیر عامل و رئیس هیات مدیره و غیر موظف بودن رئیس هیات مدیره و درصد اعضای غیرموظف هیات مدیره، و عدم رابطه مستقیم و معنادار بین اندازه هیأت مدیره و تخصص مالی اعضای هیأت مدیره و مدت تصدی مدیر عامل با محافظه‌کاری حسابداری می‌باشد. زلقی و بیات (۱۳۹۴) نقش دیدگاه حسابداری محافظه‌کاری در مدیریت نقدینگی را مورد بررسی قرار دادند. آن‌ها داده‌های ۷۶ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۴ تا۱۳۹۱ را آزمون کردند؛ شواهد به دست آمد، حاکی از آن بود که بین محافظه‌کاری و مدیریت نقدینگی ارتباط معناداری وجود دارد. همچنین بین محافظه‌کاری در حسابداری و گرایش به پس انداز رابطه منفی و معنادار مشاهده گردید. بنابراین، آن‌ها اظهار داشتند هرچه میزان محافظه‌کاری افزایش یابد وجه نقد در دسترس شرکت‌ها کاهش می‌یابد و به عبارتی دیدگاه سیستم اطلاعاتی تایید می‌گردد. پورزمانی و منصوری (۱۳۹۴)، تاثیر کیفیت افشا، محافظه‌کاری و رابطه متقابل آن‌ها را بر هزینه سرمایه سهام عادی مورد بررسی قرار دادند، یافته‌های پژوهش آنان موید آن بود که با افزایش کیفیت افشا، از میزان تاثیر محافظه‌کاری بر هزینه سرمایه سهام عادی کاسته می‌شود. نتیجه پژوهش از منظر تئوری قراردادی محافظه‌کاری و تئوری عدم تقارن اطلاعاتی قابل تبیین است. اردکانی و ابرقوئی(۱۳۹۴)، رابطه بین محافظه‌کاری و کمتر قیمت‌گذاری عرضه‌های عمومی اولیه را در پژوهش خود مورد بررسی قرار دادند؛ نتایج این بررسی نشان داد که بین محافظه‌کاری حسابداری و کمتر قیمت‌گذاری عرضه‌های عمومی اولیه.

ارتباط معناداری وجود ندارد و ارتباط بین محافظه‌کاری حسابداری وکمتر قیمت‌گذاری عرضه‌های عمومی اولیه، زمانی که عدم تقارن اطلاعاتی بالاتراست؛ نمایان‌تر نیست.

ایزدی نیا و طباطبایی (۱۳۹۴)، تأثیر وجه نقد مازاد بر اثرگذاری محافظه‌کاری حسابداری بر پرداخت سود سهام را با استفاده از داده‌های ۸۸ شرکت طی بازه زمانی۱۳۸۷ تا ۱۳۹۱ مورد آزمون قرار دادند. نتایج پژوهش نشان داد که محافظه کاری بر پرداخت سود سهام در شرکت‌های با وجه نقد مازاد در سطح بالا تأثیر منفی و معناداری دارد. اما در شرکت‌های با وجه نقد مازاد در سطح پایین، محافظه‌کاری تأثیر معناداری بر پرداخت سود سهام ارتباط معناداری ندارد. همچنین وجه نقد مازاد در سطح بالا، بر میزان اثرگذاری محافظه‌کاری بر پرداخت سود سهام تأثیر معناداری دارد. ابراهیمی و شمس (۱۳۹۴)، به بررسی اثر ریسک بر محافظه‌کاری ، در بازه زمانی۱۳۸۰ تا ۱۳۹۰ پرداختند. نتایج پژوهش، بیانگر وجود رابطه منفی و معنادار میان ریسک غیرسیستماتیک و محافظه‌کاری حسابداری می‌باشد. پرندین و همکاران (۱۳۹۵)، بررسی تاثیر ساز و کار راهبری شرکتی بر محافظه‌کاری مشروط را با استفاده از اطلاعات ۱۲۵ شرکت طی سال های ۱۳۸۸ الی ۱۳۹۲ مورد بررسی قرار دادند، نتایج حاصل شده نشانگر این بود که مکانیزم‌های راهبری شرکتی بر محافظه‌کاری مشروط تاثیر مثبت دارد. کامیابی و مهلبانی (۱۳۹۵) بررسی اثر سیاست پولی بر رابطه بین محافظه‌کاری حسابداری و اعتبار تجاری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران را با استفاده از اطلاعات ۷۰ شرکت طی سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۳ مورد آزمون قرار دادند، نتایج نشان داد محافظه‌کاری حسابداری بر اعتبار تجاری تاثیر مستقیم و معناداری دارد و همچنین نتایج نشان داد که سیاست پولی، تاثیر محافظه‌کاری حسابداری بر اعتبار تجاری را تضعیف می‌کند. واعظ و درسه (۱۳۹۵)، بررسی تاثیر تخصص حسابرس در صنعت بر رابطه بین محافظه‌کاری حسابداری و خطر سقوط آتی قیمت سهام در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران با استفاده از داده‌های ۹۹ شرکت در بازه زمانی ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۳ مورد آزمون قرار دادند؛ نتایج این پژوهش گویای آن است که تخصص حسابرس در صنعت، تاثیر منفی و معناداری بر محافظه کاری دارد و تخصص حسابرس در صنعت و محافظه‌کاری حسابداری تاثیر منفی و معناداری بر خطر سقوط آتی سهام دارند.

بندریان و همکاران (۱۳۹۵)، در پژوهشی تاثیر حسابداری محافظه‌کارانه بر رابطه بین مدیریت سود و گزارشگری مالیاتی متهورانه را مورد بررسی قرار دادند و داده‌های تلفیقی ۱۹۵ شرکت را در بازه زمانی ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۲ آزمون کردند؛ نتایج نشان داد مطابق فرضیه صرفه‌جویی مالیاتی، مدیران از اقلام تعهدی برای کمتر کردن و به تعویق انداختن مالیات استفاده می‌کنند. همچنین

حسابداری محافظه‌کارانه نیز از طریق کنترل و شناسایی کمتر سود. باعث کمتر نشان دادن مالیات و در نتیجه به تعویق انداختن آن می‌شود. محمدی و نقی‌زاده (۱۳۹۵)، در پژوهشی با عنوان تأثیر هزینه‌های نمایندگی بر ارتباط بین مالکیت مدیریتی و محافظه‌کاری حسابداری، ۱۱۲ شرکت در بازه زمانی ۱۳۸۶تا ۱۳۹۱ را مورد بررسی قرار دادند؛ نتایج پژوهش گویای آن است که هزینه‌های نمایندگی بر رابطه بین مالکیت مدیریتی با محافظه‌کاری حسابداری تاثیر معنادار ندارد. ناظمی اردکانی (۱۳۹۵)، بررسی تاثیر حاکمیت شرکتی و محافظه‌کاری بر توان پیش‌بینی مدل‌های ورشکستگی مبتنی بر شبکه‌های عصبی را مورد بررسی قرار داد؛ نتایج پژوهش حاکی از این بوده است که اضافه کردن متغیرهای حاکمیت شرکتی و محافظه‌کاری، بر ارتقای صحت پیش‌بینی عملکرد مالی در مدل های مبتنی بر شبکه‌های عصبی فاقد اثر است.

موسوی شیری و همکاران (۱۳۹۵)، در پژوهش خود، ارزیابی مدیریت سود در سطوح مختلف محافظه‌کاری و سرمایه‌گذاران نهادی با استفاده از قانون بنفورد برای یک دورهٔ یازده ساله (۱۳۸۲ تا ۱۳۹۲) را مورد بررسی قرار دادند؛ نتایج مطالعه آن‌ها نشان داد با افزایش سرمایه‌گذاران نهادی، مدیریت سود افزایش می‌یابد که ریشه این امر می‌تواند افق کوتاه مدت سرمایه‌گذاران نهادی، تبانی‌های سیاست‌مدارانه بین سرمایه‌گذاران نهادی و مدیریت و انگیزه زیاد در دستکاری سود توسط مدیران باشد. همچنین نتایج پژوهش حاکی از آن بود که سطوح مختلف میزان محافظه کاری، بر مدیریت سود تأثیری ندارد. افلاطونی و همکاران (۱۳۹۵)، تأثیر محافظه‌کاری حسابداری بر میزان تأمین مالی از بانک‌ها و مؤسسات مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی بازه زمانی ۱۳۸۴تا ۱۳۹۳، داده های ۱۳۸ شرکت را مورد بررسی قرار دادند؛ نتایج پژوهش حاکی از آن بود که با افزایش محافظه‌کاری مشروط و نامشروط، حجم تسیهیلات دریافتی شرکت‌ها از بانک‌ها و مؤسسات مالی افزایش می یابد. به بیان دیگر، بانک‌ها و مؤسسات مالی، به اعطای وام به شرکت‌هایی تمایل بیشتری دارند که درجه بالاتری از محافظه‌کاری را اعمال کنند.

تالانه و کاظمی (۱۳۹۵)، در پژوهش خود با عنوان محافظه‌کاری و محتوای اطلاعاتی سود داده‌های ۱۶۷ شرکت از بورس اوراق بهادار تهران در دوره زمانی ۱۳۸۲ تا ۱۳۹۱ را مورد بررسی قرار دادند و به این نتیجه رسیدند که بین محافظه‌کاری و محتوای اطلاعاتی سود حسابداری رابطه معکوسی وجود دارد؛ به این معنا که در سطح محافظه‌کاری بالا، توان توضیح دهندگی مدل‌های قیمت و بازده در مقایسه با محافظه‌کاری پایین کمتر است. همچنین، بین بازده سهامدار و سطح محافظه‌کاری اعمال شده توسط شرکت‌ها، رابطه معکوس مشاهده شد. کامیابی و نورعلی

(۱۳۹۵)، بررسی اثر میانجی محافظه‌کاری حسابداری بر رابطه بین عدم تقارن اطلاعات و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۳ را مورد بررسی قرار دادند؛ نتیجه نشان داد محافظه‌کاری تمام تاثیر عدم تقارن اطلاعات بر مدیریت سود را جذب کرده و اصطلاحاً محافظه‌کاری بر رابطه بین عدم تقارن اطلاعات بر مدیریت سود اثر میانجی کامل دارد.

جهانشاد و آزاد (۱۳۹۶)، در پژوهشی وابستگی اقتصادی حسابرس و محافظه‌کاری حسابداری را طی دوره زمانی شامل یک دوره ۶ ساله از سال ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۲ در ۱۰۰ شرکت از شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران مورد آزمون قرار دادند؛ نتایج پژوهش نشان داد میان محافظه‌کاری حسابداری و وابستگی اقتصادی حسابرس رابطه‌ای منفی وجود دارد. احمدی و همکاران (۱۳۹۶)، در پژوهش خود به بررسی اثر سوگیری تجمعی در برآوردهای محافظه‌کاری شرطی با استفاده از مدل بال، کوتاری و نیکولایو پرداختند، این پژوهش در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال های ۱۳۷۹ تا ۱۳۹۴ اجرا شد که نتایج به دست آمده حاکی از آن بود که برآوردهای محافظه‌کاری شرطی مبتنی بر مدل بال ، کوتاری و نیکلاوی، تحت تأثیر سوگیری تجمعی قرار داشته و موجب می‌شود این مدل به هنگام بودن اخبار خوب را کمتر و به هنگام بودن اخبار بد را بیشتر برآورد کند، در نتیجه به بیشتر برآوردکردن تفاوت به هنگام بودن تأثیر اخبار بد و خوب بر سود منجر می شود.

۸. بحث و نتیجه‌گیری

"محافظه‌کاری" یکی از خصوصیات کیفی مرتبط با محتوای اطلاعات مالی است. در مفاهیم نظری گزارشگری مالی پیوست استانداردهای حسابداری ایران، محافظه‌کاری یا همان" احتیاط " این‌گونه تعریف شده است: احتیاط عبارت است از کاربرد درجه‌ای از مراقبت که در اعمال قضاوت برای برآورد در شرایط ابهام مورد نیاز است؛ به گونه‌ای که درآمدها یا دارایی‌ها بیش‌تر از واقع و هزینه‌ها یا بدهی کم‌تر از واقع ارائه نشود. محافظه‌کاری واکنشی است محتاطانه نسبت به ابهام، اگر ابهام وجود نداشته باشد، به محافظه‌کاری نیازی نیست؛ وهر چه ابهام و ریسک بیش‌تری وجود داشته باشد، نیاز بیش‌تری به محافظه‌کاری وجود دارد. برای بهبود کیفیت گزارشگری مالی، بازشناختن اهمیت تاییدپذیری و نقش تاییدپذیری نامتقارن (محافظه‌کاری) در رفع برخی مشکلات، از جمله مشکل نمایندگی، امری مهم است. محافظه‌کاری احتمال بیش‌نمایی سود و پرداخت سود سهام تصفیه را کاهش می‌دهد. محافظه‌کاری نشانه‌های به موقعی برای بررسی وجود پروژه‌های دارای خالص ارزش فعلی منفی (در صورت وجود) و اقدامات لازم فراهم می‌کند.

محافظه‌کاری، هزینه‌های دعاوی حقوقی ناشی از بیش‌نمایی سود و خالص دارایی‌ها را کاهش خواهد داد. افزون بر این، محافظه‌کاری با کم نمایی خالص دارایی‌ها و سود، موجب کاهش ارزش فعلی مالیات می‌شود. بنابراین، تلاش شد از پژوهش‌های داخلی بررسی جامعی صورت پذیرد. به همین منظور، بیش از ۵۰ پژوهش مورد بررسی قرار گرفت. با وجود این، عناوین مختلفی وجود دارد که هنوز مورد بررسی و پژوهش قرار نگرفته است و به پژوهشگران توصیه می‌شود این عناوین را مورد بررسی قرار دهند؛ از جمله بررسی محافظه‌کاری به تفکیک شرکت‌های خدماتی، بازرگانی و تولیدی و بررسی محافظه‌کاری برای صنایع مختلف. در انتها باید به این موضوع اشاره شود، با این‌که نویسندگان مقاله حاضر تمام تلاش خود را صورت دادند تا جامعی از پژوهش‌های مرتبط با محافظه‌کاری حسابداری در ایران، بررسی جامعی صورت پذیرد؛ به طور حتم برخی از پژوهش‌های مرتبط با این مفهوم در ایران انجام شده‌اند که به دلیل عدم امکان دسترسی و سایر محدودیت‌ها، در مقاله به آن اشاره نشده است.

منابع

۱. آزاد، عبداله، عمارلو، حسین.(۱۳۹۲). دلایل تبیین های محافظه کاری در حسابداری، مجله دانش و پژوهش حسابداری، شماره ۳۴، صص ۳۴-۴.

۲. ابراهیمی کردلر، علی، شهریاری، علیرضا. (۱۳۸۸). بررسی رابطه بین هزینه های سیاسی و محافظه کاری فرضیه سیاسی (در بورس اوراق بهادار تهران) ، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی ، شماره۵۷، صص۱۶-۳ .

۳. ابراهیمی کردلر، علی، شمس، زهرا. (۱۳۹۳). اثر ریسک بر محافظه کاری، تحقیقات حسابداری و حسابرسی، شماره۲۶، صص ۹۱-۷۴ .

۴. احمدی، محمد رمضان، آرمن، سید عزیز، مظاهری، اسماعیل. (۱۳۹۶). بررسی اثر سوگیری تجمعی در برآوردهای محافظه کاری شرطی با استفاده از مدل بال، کوتاری و نیکولایو، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی ، شماره۱، صص۱۸ -۱.

۵. افلاطونی، عباس، زلقی، حسن، کمرئی، حامد. (۱۳۹۵). تأثیر محافظه کاری حسابداری بر میزان تأمین مالی از بانک‌ها و مؤسسات مالی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مجله دانش حسابداری، شماره ۲۶، صص ۱۷۰-۱۵۱.

۶. انصاری، عبدالمهدی، دری سده، مصطفی، شیرزاد، علی. (۱۳۹۲). بررسی تاثیر محافظه کاری بر مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی، مدیریت واقعی سود و سطح کلی مدیریت سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مدیریت، شماره ۱۹، صص ۵۶-۴۶ .

۷. ایزدی نیا، ناصر، طباطبایی، زهرا. (۱۳۹۳). تأثیر وجه نقد مازاد بر اثرگذاری محافظه کاری حسابداری بر پرداخت سود سهام، پژوهش‌های حسابداری مالی، شماره ۳، صص ۳۶-۱۷

۸. ایزدی نیا، ناصر، مقصودی، اسماعیل. (۱۳۹۱).) تاثیر کیفیت افشا بر رابطه بین محافظه کاری و هزینه سرمایه سهام عادی، پژوهش های تجربی حسابداری مالی، شماره ۶، صص ۲۹-۵۱ .

۹. برزیده، فرخ، قاسمی، افسانه. (۱۳۹۴). رابطه بین خالص دارایی‌های عملیاتی و محافظه کاری حسابداری، شماره ۴۷، صص ۹۲-۷۳ .

۱۰. بهارمقدم، مهدی. (۱۳۹۱). ارتباط بین استهلاک حسابداری و اسنهلاک اقتصادی و نقش گزارشگری محافظه کارانه استهلاک در ارائه اطلاعات نهایی، فصلنامه مطالعات تجربی حسابداری مالی، شماره ۳۷، صص ۸۰-۵۹ .

۱۱. بنـدریان، امیرعلـی، واعـظ، سـیدعلی، مقصـودی، فرامـرز. (۱۳۹۵). تـاثیر حسـابداری محافظه کارانه بر رابطه بین مدیریت سود و گزارشگری مالیاتی متهورانه، فصلنامه پژوهش حسابداری، شماره ۲۳، صص ۴۰-۲۳ .
۱۲. بنی مهد، بهمن، مـرادزاده فـرد، مهـدی، ولیخـانی، محمـدجعفر. (۱۳۹۳). محافظـه کـاری حسابداری و پاداش مدیریت، فصلنامه علمی پژوهشـی حسـابداری مـدیریت، شـماره۲۲، صص۳۴-۲۱.
۱۳. بولو، قاسم، فلاح برندق، مهدی. (۱۳۹۲). رابطه محافظـه کـاری و بـازده غیرعـادی کوتـاه مدت سهام عرضه های عمومی اولیه با تاکید بـر نقـش مـدل هـای عـدم تقـارن اطلاعـاتی، فصلنامه مطالعات تجربی حسابداری مالی، شماره ۳۹، صص ۸۲-۵۷.
۱۴. پرندین، کاوه، قنبری، مهرداد، درخشانی درخش، محمد. (۱۳۹۵). بررسی تاثیر سازو کار راهبری شرکتی بر محافظه کاری مشروط، فصلنامه پژوهش حسابداری، شماره ۲۲، صـص ۷۲-۵۱ .
۱۵. پورزمانی، زهرا، منصوری، فرناز. (۱۳۹۴). تاثیر کیفیت افشا محافظه کاری و رابطه متقابـل آن‌ها بر هزینه سرمایه سهام عادی، پژوهش های حسابداری مالی و حسابرسی، شـماره ۲۵، صص ۹۶-۷۹.
۱۶. پورحیدری، امید، غفارلو، عباس. (۱۳۹۰). تـأمین مـالی و تغییـرات سـطح محافظـه کـاری مشروط حسابداری، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی ، شماره۶۶، صص ۲۸-۱۵.
۱۷. تالانه، عبدالرضا، کـاظمی، مرضـیه. (۱۳۹۵). محافظـه کـاری و محتـوای اطلاعـاتی سـود، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی ، شماره۴، صص ۴۶۰ -۴۳۵.
۱۸. جبارزاده کنگرلویی، سعید، بایزیدی، انور. (۱۳۸۹). بررسی رابطـه بـین مسـئولیت پـذیری اجتماعی و تعهد سازمانی با محافظه‌کاری در گزارشگری مالی شرکت‌های پذیرفتـه شـده بورس اوراق بهادار تهران، شماره ۹، صص ۹۶-۷۷ .
۱۹. جهانشاد، آزیتا، حسینی، محیـا. (۱۳۹۶). وابسـتگی اقتصـادی حسـابرس و محافظـه کـاری حسابداری، فصلنامه علمی پژوهشی دانش حسابداری و حسابرسی مـدیریت، شـماره ۲۱، صص ۱۰-۱ .
۲۰. خدادادی، ولی، فرازمند، حسن، طباطبایی، سیده فاطمـه. (۱۳۹۲). تـاثیر بـه موقـع بـودن و محافظه‌کاری بر محتـوای اطلاعـاتی سـود، پـژوهش‌هـای تجربـی حسـابداری، شـماره ۹، صص ۹۲- ۷۵ .

۲۱. خدامی پور، احمد، دری سده، مصطفی، پوراسماعیلی، آزاده. (۱۳۹۴). بررسی تأثیر اطمینان بیش از حد مدیریت بر محافظه کاری؛ با در نظر گرفتن نظارت بیرونی، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره۲، صص ۲۰۲-۱۸۳.

۲۲. خدامی پور، احمد، تاج الدینی، دینا.(۱۳۹۳). بررسی تأثیر محافظه کاری حسابداری بر شیو ه تأمین مالی شرکت‌ها و گرایش به نگهداری وجه نقد، فصلنامه علمی پژوهشی مدیریت دارایی و تامین مالی، شماره ۴، صص ۱۱۲-۱۰۱.

۲۳. دیندار یزدی، مهدی. (۱۳۸۹). بررسی رابطه بین محافظه کاری حسابداری و نظام راهبری شرکتی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی تهران.

۲۴. رامشه، منیژه، ملانظری، مهناز. (۱۳۹۳). بیش اطمینانی مدیریت و محافظه‌کاری حسابداری، مجله دانش حسابداری، شماره ۱۶، صص ۷۹-۵۵ .

۲۵. رحیمیان، نظام الدین، ابراهیمی میمند، مهدی. (۱۳۹۲). رابطه بین کیفیت افشا و محافظه‌کاری در بورس اوراق بهادار تهران، پژوهش‌های تجربی حسابداری، شماره ۸، صص ۱۹ – ۱.

۲۶. رحمانی، علی، علی آبادی، سپیده. (۱۳۹۲). قیمت‌گذاری محافظه‌کاری، مجله دانش حسابداری، شماره۱۵، صص ۵۳-۳۳.

۲۷. رضازاده، جواد، آزاد، عبداله. (۱۳۸۷). رابطه بین عدم تقارن اطلاعاتی و محافظه کاری در گزارشگری مالی، بررسی های حسابداری و حسابرسی، شماره۵۴، صص ۸۰-۶۳.

۲۸. زلقی، حسن، بیات، مرتضی. (۱۳۹۴). نقش دیدگاه حسابداری محافظه‌کاری در مدیریت نقدینگی، پژوهش‌های تجربی حسابداری، شماره ۱۸، صص ۲۸- ۱۵ .

۲۹. ستایش، محمد حسین، روستا، منوچهر. (۱۳۹۳). بررسی ارتباط بین محافظه کاری و کارایی مالی شرکت های بازار بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه علمی پژوهشی مطالعات تجربی حسابداری مالی، شماره ۴۴، صص ۹۵-۷۱.

۳۰. سعیدا اردکانی، سعید، سالاری ابرقوئی، محمد. (۱۳۹۴). رابطه بین محافظه کاری و کمتر قیمت‌گذاری عرضه‌های عمومی اولیه، پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، شماره ۲۸، صص ۱۰۴-۸۷

۳۱. سجادی، سید حسین، رشیدی باغی، محسن، نیک کار، جواد. (۱۳۹۴). انحراف مقطعی در عدم تقارن زمانی جریان‌های نقد عملیاتی و تأثیر آن بر محافظه کاری شرطی، مجله تحقیقات مالی، شماره۱، صص ۱۰۷-۸۳ .

۳۲. سرلک، نرگس، کلوانی، داود. (۱۳۹۴). رابطه بین انواع مالکیت نهادی و محافظه کاری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پژوهش های تجربی حسابداری، شماره ۱۵، صص ۱۶۴- ۱۴۹ .
۳۳. شباهنگ ، رضا.(۱۳۸۱). تئوری حسابداری، مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی، شماره ۱۵۷، جلد اول.
۳۴. فروغی، داریوش، عباسی، جواد. (۱۳۹۰). بررسی عوامل مؤثر بر اعمال محافظه‌کاری حسابداری، پژوهش‌های تجربی حسابداری مالی، شماره۱، صص ۱۳۳-۱۱۴.
۳۵. فخاری، حسین، رسولی، شادی. (۱۳۹۲). بررسی اثر محافظه‌کاری و کیفیت اقلام تعهدی بر کارایی سرمایه‌گذاری، پژوهش‌های تجربی حسابداری، شماره ۸، صص ۱۰۰- ۸۱ .
۳۶. قالیباف اصل، حسن، نیک روش، مهدی، دولت کامی، مصطفی، امامی، علی. (۱۳۹۴). محافظه‌کاری شرطی حسابداری و انعطاف پذیری مالی، پژوهش‌های تجربی حسابداری، شماره ۱۶، صص ۱۲۳- ۱۰۷ .
۳۷. کردستانی، غلامرضا، خلیلی، مهدی. (۱۳۹۴). رابطه محافظه‌کاری سود و محافظه‌کاری ترازنامه، پژوهش‌های تجربی حسابداری، شماره ۱۶، صص ۱۶۰- ۱۴۵ .
۳۸. کردستانی، غلامرضا، حدادی، مجید. (۱۳۸۸). بررسی رابطه بین محافظه‌کاری در حسابداری و هزینه سرمایه، پژوهشنامه حسابداری مالی و حسابرسی، شماره ۳، صص ۲۳-۵۰.
۳۹. کامیابی، یحیی، نورعلی، مهدیه. (۱۳۹۵). بررسی اثر میانجی محافظه کاری حسابداری بر رابطه بین عدم تقارن اطلاعات و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مالی، شماره ۲۹، صص ۲۶-۱ .
۴۰. کامیابی، یحیی،گرجیان مهلبانی. (۱۳۹۵).) بررسی اثر سیاست پولی بر رابطه بین محافظه‌کاری حسابداری و اعتبار تجاری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مالی، شماره ۲۹، صص ۱۸-۱ .
۴۱. مشایخ، شهناز، نیکبخت، زهرا.(۱۳۹۵). تاثیر محافظه کاری حسابداری بر حجم تامین مالی شرکت‌ها، فصلنامه پژوهش حسابداری، شماره۲۰، صص ۶۰-۴۳
۴۲. مشایخی، بیتا، محمد آبادی، مهدی، حصارزاده، رضا. (۱۳۸۸). تأثیر محافظه کاری حسابداری بر پایداری و توزیع سود، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۵۶ ، صص ۲۱۴-۱۰۷.

۴۳. هاشمی، سید عباس، امیری، هادی، نجاتی، علی.(۱۳۹۳). تأثیر چسبندگی هزینه ها بر محافظه کاری شرطی و عدم تقارن اطلاعاتی، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مدیریت، شماره۲۳، صص ۵۶-۴۳.
۴۴. مرادی، جواد، ولی پور، هاشم، قلمی، مرجان. (۱۳۹۰). تأثیر محافظه کاری حسابداری بر کاهش ریسک سقوط قیمت سهام، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مدیریت، شماره۱۱، صص ۱۰۶-۹۳.
۴۵. مجتهدزاده، ویدا، فرشی، زهرا. (۱۳۹۱). بررسی رابطه محافظه کاری حسابداری و تصمیمات سرمایه گذاری مدیران در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، ، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی ، شماره۶۷، صص ۱۰۴-۹۱.
۴۶. ملکیان، اسفندیار، عبدی پور، فرازنده. (۱۳۹۴). رابطه بین تغییر موسسه حسابرسی و گزارشگری سودهای محافظه کارانه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه مطالعات تجربی حسابداری مالی، شماره ۴۱، صص ۱۷۳-۱۵۷.
۴۷. موسوی شیری، سید محمود، پیشوایی، فاطمه، خلعتبری، حسن. (۱۳۹۵). ارزیابی مدیریت سود در سطوح مختلف محافظه کاری و سرمایه گذاران نهادی با استفاده از قانون بنفورد، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی ، شماره۲، صص۲۳۴ -۲۱۳.
۴۸. مهرآذین، علیرضا، عباس نژاد، فاطمه. (۱۳۹۲). اثر محافظه کاری و افشا بر هزینه سرمایه سهام عادی، پژوهش‌های تجربی حسابداری، شماره ۹، صص ۱۱۰- ۹۳ .
۴۹. مشکی میاوقی، مهدی، الهی رودپشتی، سمانه. (۱۳۹۳). بررسی اثر محافظه کاری بر ارزش بازار وجه نقد نگهداری شده، پژوهش های تجربی حسابداری، شماره ۱۳، صص ۴۳- ۲۳ .
۵۰. محمدی، جمال، نقی زادی، نازنین. (۱۳۹۵). تأثیر هزینه‌های نمایندگی بر ارتباط بین مالکیت مدیریتی و محافظه کاری حسابداری، ماهنامه پژوهش های مدیریت و حسابداری، شماره ۳۰، صص ۳۰-۸
۵۱. مهربانی، مهدی، زلقی، حسن، ملیحی، سیدحسن. (۱۳۹۴). بررسی ویژگی های هیات مدیره بر محافظه کاری حسابداری در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مجله دانش حسابرسی، شماره ۵۸، صص ۱۸۸-۱۷۱ .
۵۲. مهرانی، ساسان، سیدی، سیدجلال. (۱۳۹۳). بررسی رابطه مالیات بر درآمد و حسابداری محافظه کارانه، پژوهشنامه مالیات، شماره ۲۳ .

۵۳. نمازی، محمد، کاشانی پور، فرهاد. (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین محافظه‌کاری در گزارشگری مالی و نقدشوندگی سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی ، شماره۴، صص ۵۴۰-۵۲۱.
۵۴. ناظمی اردکانی، مهدی. (۱۳۹۵). بررسی تاثیر حاکمیت شرکتی و محافظه کاری بر توان پیش بینی مدل‌های ورشکستگی مبتنی بر شبکه‌های عصبی، پژوهش‌های تجربی حسابداری، شماره ۲۰، صص ۱۳۲- ۱۱۳ .
۵۵. واعظ، سید علی، رشیدی باغی، محسن. (۱۳۹۳). تاثیر ساختار مالکیتی بر ارتباط بین محافظه کاری حسابداری و کارایی سرمایه گذاری، مجله پیشرفت‌های حسابداری، شماره ۲، صص ۱۹۵-۱۶۷.
۵۶. وکیلی فرد، حمید رضا، مران جوری، مهدی. (۱۳۹۳). بررسی رابطه بین دوره تصدی حسابرس و محافظه کاری حسابداری در ایران، پژوهش‌های تجربی حسابداری، شماره ۱۳، صص ۲۱۵- ۲۰۹ .
۵۷. واعظ، سیدعلی، درسه، سیدصابر. (۱۳۹۵). بررسی تاثیر تخصص حسابرس در صنعت بر رابطه بین محافظه کاری حسابداری و خطر سقوط آتی قیمت سهام در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مالی، شماره ۲۷، صص ۱۴۰-۱۱۳ .
۵۸. هاشمی، سیدعباس، امیری، هادی، احمدی، میلاد. (۱۳۹۳). تأثیر احتیاط مدیریتی بر عملکرد عملیاتی و محافظه کاری حسابداری، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی ، شماره۳، صص ۴۰۷-۳۸۷.
۵۹. یوسف زاده، نسرین، شریفی پور، بهاره. (۱۳۹۴). بررسی تاثیر دشواری پیش بینی و تامین مالی خارجی بر رابطه بین محافظه کاری و خطای پیش بینی مدیریت، مجله علمی پژوهشی دانش حسابداری مالی، شماره ۴، صص ۱۷۴-۱۵۵.
60. Dechow, P. M, S.A. Richardson and I. Tuna. (2003). Why are earnings kinky? An examination ofthe earnings management explanation.Review of Accounting Studies8 (2-3): 355-384.
61. Gigler, F., C. Kanodia, H. Sapra, and R. Venugopalan, 2009, Accounting conservatism and the efficiency of debt contracts. Journal of Accounting Research Vol 47 (3) (Jun), 767.
62. Givoly, D. and Hyan, C. (2000).The changing time-series properties of earnings, cash flows and accruals: Has financial accounting become more conservative? Journal of Accounting and Economics, 29: 287-320.

63. Guay, W., and R. Verrecchia, 2006, Discussion of an economic framework for conservative accounting, Journal of Accounting & Economics Vol 42 (1/2) (Oct), 149.
64. Hendriksen, E. S. and McHel F. Van Breda. 1992. Accounting Theory. Irwin
65. Hendriksen, E. S. (1982). Accounting Theory. 4th edition. Richard D. Irwin, Homewood, IL.
66. LaFond, R., and R. Watts, 2008, the information role of conservatism, The Accounting Review Vol 83 (2) (Mar): 447.
67. Ruch, W, George.and Gary Taylor, 2011, Accounting Conservatism and its Effects on Financial Reporting Quality: A Review of the Literature. Available at: www.SSRN.Com
68. Watts, RL, 2003. Conservatism in Accounting Part i: Explanations and Iimplications. Accounting Horisons Vol 17, 207-221.
69. Watts, R., Zimmerman, J. (1986),"Positive Accounting Theory", Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, Inc.